

¡AMBRAS!

Cervantes doolt door Vlaanderen

BRUGGE ◊ “Het muziektheater ‘¡Ambras!, Cervantes dolend door Vlaanderen’ is brandend actueel. De auteur van ‘Don Quichot’, die 400 jaar geleden overleed, zat in een cel in een moslimland en ons stuk gaat over een gijzeling”, zegt tekstschrijver Frank Adam. Op zaterdag 26 november gaat deze voorstelling in première in het Concertgebouw. Op muziek van Pol Vanfleteren en met zanger Hans Peter Janssens en acteur Kurt Defrancq. Een gesprek met deze vier West-Vlamingen.

DOOR STEFAN VANKERKHOVEN • “Het idee voor ¡Ambras! is te danken aan een samenloop van omstandigheden. Hans Peter en ik volgen elkaars werk vanop een afstand, af en toe praten we over onze projecten. Een tijdje geleden vroeg ik aan Hans Peter of hij het niet zag zitten om eens iets samen te doen. Toevallig kreeg ik in diezelfde periode de vraag van het Comité voor Initiatief Brugge (de organisator van de Brugge Trippeldagen en Vlaanderen Zingt, red.) om iets te creëren n.a.v. zijn 60-jarig bestaan. Toen ben ik met Hans Peter op een vrije dag een koffietje gaan drinken...”, vertelt Kurt Defrancq, die de rol van Sancho speelt.

Hans Peter Janssens (zingt de rol van Cervantes): “Was het geen Irish coffee? Een van mijn dromen was om ooit eens een productie in het Brugs te doen. Met Cervantes, de auteur van de schelmenroman *Don Quichot*, heb ik een band. Mijn allereerste musical was *De Man van La Mancha*, met Ramses Shaffy in de hoofdrol. Die rol wou ik op mijn zeventigste spelen, maar ‘t is iets vroeger geworden. Voor de muziek dacht ik meteen aan Pol (Vanfleteren, red.). Toen ik Frank ontmoette op een kerstconcert in Brugge, klikte het meteen. Vier West-Vlamingen die op dezelfde golfleengte zitten!”

SLAG BIJ NIEUWPOORT

Frank Adam (tekstschrijver en regisseur): “Peter, dat was niet onze eerste ontmoeting! Tijdens Antwerpen ‘93 hebben wij nog samen een operaworkshop gevolgd! Ben je dat vergeten? Kurt en Peter kwamen aanvankelijk met het voorstel om *Don Quichot* in het West-Vlaams te brengen. Maar er bestaan al zoveel bewerkingen van deze picareske roman. Tegen het originele meesterwerk kun je niet op. Ik vroeg dan ook wat tijd om na te denken. Toevallig ontdekte ik binnen de week twee zaken die niemand meer wist: Cervantes heeft zijn broer Rodrigo verloren tijdens de Slag bij Nieuwpoort in 1600 en er is een nooit bewezen hypothese dat Cervantes zelf in Vlaanderen rondgedoeld heeft. Daar heb

ik mijn eigen interpretatie aan toegevoegd: bij het zien van onze Vlaamse windmolens vond Cervantes inspiratie voor de hilarische strijd van de dolende ridder Don Quichot tegen de windmolens.”

“Ik schreef een nieuwe tekst, waarbij Cervantes in een hallucinatie in Vlaanderen belandt, nadat hij het bericht gekregen heeft dat zijn broer in onze contreien op het slagveld gestorven is. Trouwens, Cervantes heeft - voor hij *Don Quichot* schreef - vijf jaar in Algiers in de gevangenis gezeten. Hij zat in een cel in een moslimstaat en raakte daardoor zwaar getraumatiseerd. En dan wordt hij door onze Vlaamse Sancho gegijzeld als wraak, omdat een Spaanse soldaat twee varkens gestolen heeft. Heel de voorstelling is een gijzeling! In feite zat Cervantes’ hoofd heel zijn leven in een kooi. Hij snakte naar vrijheid en zocht koortsachtig naar een manier om vrij te zijn. Zijn grote verbeelding

Sopraan Valerie Vervoort vertolkt Zoetepoeze. (Foto TVH)

was zijn manier om de opgelopen trauma’s te verwerken.”

Pol Vanfleteren (componist): “Er is mij gevraagd om muziek te schrijven bij het script van Frank. Hoe moet je mijn composities omschrijven? Er zitten elementen uit musicals en uit het operagenre in. Maar noem het alstublieft geen opera! We mikken niet op de traditionele operaliefhebbers, maar maken een voorstelling voor een breed publiek. Sopraan Valerie Vervoort, die *Dulcinea* of *Zoetepoeze* vertolkt, heeft een echte operastem. Hans Peters lyrische stem zweeft er wat tussenin, terwijl Kurt zingt zoals in de volksmuziek. En dan zijn er nog het orkest en de vier koorleden die fungeren als het klassieke koor in een Griekse tragedie: zij geven commentaar bij de gebeurtenissen.”

BRUGSE CREATIE

Kurt: “Het is de eerste keer in mijn leven dat ik op scène durf te zingen. Nochtans heb ik als kind opera’s verslonden...”

Pol: “Tot nu toe had ik vooral ervaring met musicals. Ik ben afkomstig van Dadizele, maar die drie Bruggelingen wilden absoluut een voorstelling in het Brugs! En dan moesten er nog Spaanse en Arabische muzikale invloeden verwerkt worden in de muziek. Sophie Van Den Eynde bespeelt zowel de barokluit als de Arabische oud. Voeg daarbij nog cellist Harmen Goossens, klarinettist Luc Bergmans en ik zorg ook nog voor de pianopartij en nog wat elektronica. Kortom: ‘t is een amalgaam waar je geen muzikaal etiket op kan plakken. Maar ik heb wel geprobeerd om de sfeer van het script - een gijzeling - muzikaal weer te geven.”

Kurt: “Wat wij creëren, is grensoverschrijdend. ‘t Is een Brugse creatie, geen culturele import. Geen enkele commissie kan onze voorstelling beoordelen! ‘t Gebeurt dus zonder subsidies, met uitzondering van Franks schrijffeurs van het Vlaams Fonds voor de Letteren. Zonder het Comité voor Initiatief hadden wij dit nooit kunnen doen. Maar eerlijk gezegd: dat leren zin-

V.l.n.r. herkennen we Harmen Goossens, Kurt Defrancq, Valerie Vervoort, Hans Peter Janssens, Pol Vanfleteren, Luc Bergmans, Frank Adam en Sophie Van Den Eynde. (Foto TVH)

INFO

Explosief muziektheater

In het Concertgebouw in Brugge

De première van ¡Ambras!, Cervantes dolend door Vlaanderen vindt plaats op zaterdag 26 november om 20 uur in het Concertgebouw in Brugge. Tickets kosten 22 euro. De organisatie is in handen van het Comité voor Initiatief Brugge dat met dit explosief muziektheater zijn 60-jarig bestaan viert. De voorstelling op muziek van Pol Vanfleteren en tekst van Frank Adam kadert in de herdenking van de 400ste verjaardag van het overlijden van de Spaanse schrijver Miguel de Cervantes, de auteur van *Don Quichot*.
Info: www.ticketsbrugge.be en www.comitevoorinitiatief.be.

gen samen met een orkest was voor mij een zeer moeilijke bergbeklimming. Indien ik nog haren had gehad, zou ik ze tijdens de repetities een voor een verloren zijn. Maar een keer je die bergtop op bent, geniet je van een mooi uitzicht.”

“Het Brugs zingt veel beter dan het algemeen Nederlands”

Frank: “Als je een theatertekst in het dialect schrijft, moet je je hoeden voor de valkuil van het exotisme waarmee dialect meestal geassocieerd wordt. Ik wou daar iets anders tegenover plaatsen, met operaster Hans Peter en acteur Kurt Defrancq, die vooral excellentie in tragikomische rollen, voor ogen. Die spanning tussen beiden wou ik benadrukken in mijn script, dat overigens uitgegeven wordt door Uitgeverij Bebuquin. Pol is erin geslaagd diezelfde spanning en tragiek in zijn composities te verwerken.”

Pol: “Ik heb met een gijzeling nog geprobeerd om mijn Dadizeels dialect *manu militari* in te voeren, maar ‘t is niet gelukt. Ik heb mij dan maar neergelegd bij die Brugse overmacht, ondanks de culturele verschillen. Ik begreep aanvankelijk niet eens alle woorden! Maar dat Brugs is, eerlijk gezegd, een prachtige taal om in te zingen. Dat klinkt veel beter dan het Nederlands. Bruggelingen slikken bepaalde lettergrepen in, er is ook een duidelijke Engelse invloed. Het Brugs klinkt vloeiender, dat dialect is een muzikale zegen. In het Nederlands zou

het nooit lukken.”

STERVEN OP MUIZIEK

Kurt: “De tekst van Frank was een cadeau, al had ik een fles wijn nodig om in ‘t Brugs te kunnen spelen en zingen. Frank heeft een eigen taaldroom: zijn dialecttekst is geen cafépraat. Om die dialogen aan te leren, moet je geen zinnen uit het hoofd blokken. Je moet het zoals de Fransen doen: *apprendre par coeur*. En dan moest ik nog leren sterven op muziek! Want Sancho gaat dood in onze voorstelling. Dat duurt veel langer dan in een gewoon toneelstuk, want Pol kwam altijd maar af met een paar extra muzieknoden...”

Frank: “We vergeten nog het videoconcept van Fabien Delathauwer. Livecamerawerk wordt gemixt met opnames. En voor de niet West-Vlamingen worden de Spaanse en Brugse dialogen ondertiteld.”

Kurt: “Werken met Hans Peter en Frank in het West-Vlaams is een droom die uitkomt. Wij bewijzen dat Brugs meer is dan louter gewaue! Hoever af staan wij van de tijd dat ik als straf voor een commissie moest verschijnen omdat ik als acteur op de openbare oerproep een dialectwoord gebruikt had!”

Hans Peter: “We mogen ook onze *zoetepoeze* niet vergeten te vermelden. De Antwerpse sopraan Valerie Vervoort speelt de rol van Dulcinea. Zij is de vrouw die tussen Cervantes en Sancho komt te staan. Zij is de mooie vrouw tussen twee gekke heren.”

Frank: “Niet alleen een vrouw, maar ook onze Brugse windmolens maken Cervantes gek. In feite is de essentie van ¡Ambras! het gevolg van de grote oorlog voor de kleine man - iets dat in alle geschiedenisboeken onbeschreven blijft.”

Pol: “We vertrekken van een ernstig uitgangspunt: een getraumatiseerde Spanjaard en een gijzeling. Maar gaandeweg wordt het komisch: de humor zit in de tragiek.”

Foto TVH

“Cervantes vindt vrijheid in zijn verbeelding”

Foto TVH

“Eerste keer dat ik op scène durf te zingen”

Foto TVH

“Ik droomde ervan om iets in het Brugs te doen”

Foto TVH

“Noem deze productie alstublieft geen opera”

Frank Adam (52) is geboren in Brugge, groeide op in Sijsele en woont nu in Oedelem. Hij is germanist van opleiding en al twintig jaar voltijds schrijver. Voor ¡Ambras! schreef hij niet alleen het script, hij is ook de regisseur. Hij is een zeer veelzijdig schrijver: absurde fabels, romans, toneel- en operatekst, radioluisterspelen, graphic novels, poëzie en liederen. Zowel voor volwassenen als voor jongeren. Met de cyclus *Confidenties aan een ezelsoor* vond hij het genre van de fabel voor volwassenen opnieuw uit. Over ¡Ambras! zegt hij: “Verbeelding is voor Cervantes de manier om vrij te zijn en al zijn opgelopen trauma’s te verwerken. De mensen zeggen dat hij gek was, maar in feite zat zijn hoofd heel zijn leven opgesloten in een kooi.” (SVK)

Acteur **Kurt Defrancq** (53) werd geboren in Oostende, maar groeide op in Brugge. Hij acteerde onder meer bij KVS, KNS, NTGent, Speeltheater Gent, Zuidpooltheater, Theater Antigone, De Werf Brugge, Arca, Ultima Thule, Het Gevolg, De Vieze Gasten, Vlaamse Opera... Het grote publiek kent hem vooral als Modest uit *Rosa* en van zijn rol als ‘lijdend voorwerp’ Eric Bastiaens in de Eén-soap *Thuis*. Tussendoor snelde hij de tijd voorbij met eigen projecten zoals *de kavijaks*, *Kurt & krachtig*, *Mannen komen van Mars*, *Vrouwen van Venus* en al meer dan 400 voorstellingen van *De buitenkant van mijnheer Jules*. Over ¡Ambras! zegt hij: “Het is de eerste keer in mijn leven dat ik op scène durf te zingen... Een moeilijke bergbeklimming.” (SVK)

Bruggeling **Hans Peter Janssens** (53) is vooral bekend als musicalster. Jarenlang vertolkte hij in Londen de rol van Jean Valjean in de beroemde musical *Les Misérables*. Nadien toerde hij door Nederland met de musical *Aspects of Love*, een Joop van den Ende-productie. Hij zong ook een duet met Steve Harley, de zanger van de Londense formatie Cockney Rebel. Daarnaast speelde hij mee in musicals als *Dans der Vampieren* en de Vlaamse versie van *Oliver*. Vorig jaar toerde hij met de musical *Lelies*. De klassiek geschoolde zanger studeerde aan het Brugse conservatorium en het Koninklijk Conservatorium Gent, met opera als eerste liefde. Over ¡Ambras! zegt hij: “Het was mijn droom om ooit eens een productie in het Brugs te doen.” (SVK)

Pol Vanfleteren (43) is afkomstig van Dadizele. Na zijn studies muziekpedagogie en muziekscriptuur aan het Lemmensinstituut in Leuven ging hij aan de slag als keyboardspeler bij het orkest van de musicalafdeling van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen. Bij Judas TheaterProducties was hij tevens arrangeur, pianist en muzikaal leider voor de producties *Je Anne*, *Ganesh*, *The Musical Songbook*, *Onderweg*, *Lelies*, *Josephine B.* en *Pauline & Paulette*. Voorts creëerde hij samen met Anne Mie Gils *The Party Is Over*. Hij studeerde ook wijsbegeerte in Antwerpen en Amsterdam. Over ¡Ambras! zegt hij: “Noem dit a.u.b. geen opera! We mikken niet op de traditionele operaliefhebbers, maar maken een voorstelling voor een breed publiek.” (SVK)